

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli d. 5 Febr. 1867, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion angående ändring i flera delar af Kongl. Förordningen om vilkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 Augusti 1864.

Till Lag-Utskottets behandling har af Andra Kammaren blifvit öfverlemnad en af Herr *B. W. Hessle* väckt motion, hvori föreslås dels att sista momentet af 18 och hela 2, 3, 4, 5 och 6 § i 1:sta Kapitlet af ofvanberörda Kongl. Förordning måtte upphävas samt Kapitlet komma att innehålla blott en § så lydande:

”alla under enskild eganderätt varande hemman samt de krono eller andra publika hemman, som under stadgad åborätt äro upplåtna, med undantag, enligt särskilda föreskrifter, af dels lotshemman af krono eller skatte natur och dels de skattehemman, hvilka enligt Kongl. Kungörelsen den 4 Februari 1811 äro oskiljaktiga från bruk, hvarunder de lyda, få klyfvas till hvad hemmantal som helst; och må jemväl i afhandling om öfverlåtelse af utklufven hemmansdel dess läge och gränсор inom stamhemmanet bestämmas samt mantalet derefter uträknas. Den uträkning skall af Konungens Befallningshafvande pröfvas och fastställas.

Söker någon lagfart innan så förfaret är som ofvan sägs, hvile sådan ansökning till dess bevis om fastställelse å den utklufna hemmansdelens mantal företes, och lägge Rätten sökanden tid före att det fullgöra, vid äfventyr att ansökningen annars förfaller”;

dels ock att 2:dra Kapitlet i Förordningen måtte omarbetas; och har motionären till dess förändrade innehåll afgifvit följande förslag:

"2, 3, 4 och 5 mom. i 7 § samt hela 9, 10, 12, 13, 16 och 18 §§ skulle, under annan nummerordning för §:na, bibehållas, samt 14 § upphävas, men öfriga stadgandena erhålla efterskrifna lydelse:

7 § (i nya förordningen 2 §.)

Mom. 1. Egare af hemman eller lägenhet hafve rätt af dess egoområde, med de vilkor och undantag, som här nedanför sägs, till en eller flere upplåta jord till besittning på viss tid, dock ej öfver femtio år, eller ock till besittning på lifstid af person, som till är då upplåtelsen sker.

8 § (i nya förordningen 3 §) oförändrad med uteslutande af orden: "under full eganderätt."

11 § (i nya förordningen 6 §) deri tillägges detta mom. Vill innehafvare af hemman eller lägenhet derifrån afsöndrad jord återvinna på den grund, att den sednares innehafvare utan den förstnämndes tillstånd på annan jorden öfverlåtitt, bör han, inom natt och år efter det han en sådan öfverlåtelse veta fick, talan om återvinning instämma. Försummas det, anses han hafva den öfverlåtelse tillåtitt, och ege ej talan emot den, som jorden då besitter.

15 § (i nya förordningen 9 §.)

Mom. 1. Vill någon från hemman eller lägenhet afsöndra vattenfall eller fiske, hafve der rätt till, vare sig för alltid under full eganderätt eller till besittning å viss tid eller lifstid, efter hvad derom sägs i 2 § mom. 1 och med vilkor att viss årlig afgäld derå lägges.

Mom. 2. Afsöndras tillika jord, åsättes den mantal, hvarmed förenas den afgäld, som å vattenfallet eller fisket varder lagd.

17 § (i nya förordningen 11 §.)

Mom. 1. Bibehålles oförändradt.

Mom. 2. Kan den, som lagfart eller inteckning söker, ej genast förete bevis att afgäld å den afsöndrade jorden eller lägenheten blifvit af Konungens Befallningshafvande fastställd, förfares med sådan ansökning så som i 1 Kapitlet här ofvan sägs.

Öfriga momenter tecknade under N:ris 3 och 4 bibehållas.

19 § (i nya förordningen 13 §.)

Mom. 1. Är af jord, som till afsöndring efter förra författningar tillåten varit, större andel, än som svarar emot en tiondedel eller, der jorden är af säteri, rå och rörs eller insockne natur, en femtedel af hemmanets egovidd, för alltid afsöndrad utan behörigt tillstånd, och vill innehafvaren, då klander derå af vederbörande väckes, hela den jord behålla emot åtagande af den andel i mantal och ränta i förhållande till hemmanets egovidd, hafve der rätt till.

Mom. 2, 3 och 4 bibehållas.

20 § (i nya förordningen 14 §.)

Mom. 1. Tvister angående afsöndring af jord eller lägenhet från hemman

ehvad de äro af krono, skatte eller frälse natur, skola vid allmän Underrätt upptagas och i den för tvistemål stadgade ordning fullföljas.

Mom. 2 bibehålles med förändring af §§:nas nummer.

För Stora Kopparbergs län gälle hvad derom finnes särskildt stadgad.⁴

Men enär de sålunda väckta frågorna icke äro att hänföra till allmän civil-, kriminal- eller kyrkolag och alltså icke falla inom omfånget för Lag-Utskottets i 53 § Regeringsformen och 42 § Riksdags-ordningen utstakade verksamhet, för- anlåtes Utskottet till Kammaren återlemna omförmälda motion;

hvilket för Riksdagen värdsamt tillkännagifves.

Stockholm den 1 Februari 1867.

Eric Sparre,

Utskottets ordförande.

Reservationer:

af Herrar *Hasselrot, Holmberg, Lemchen, Rosenberg, Bovin* och *Bälter Sven Ersson*, hvilka åberopa den vid Utlåtandet N:o 1 fogade reservation.

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli d. 6 Febr. 1867, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion angående meddelande af vissa föreskrifter i fråga om skedda jordafsöndringar.

Öfver en af Herr *B. W. Hessle* väckt motion, deri, med hänvisning till en annan af honom gjord framställning om ändring och omarbetning af Kongl. Förordningen angående vilkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 Augusti 1864, föreslås, dels att stadgas måtte, att alla de afsöndringar af jord